

INFORMACJE

Bartosz Wilk

Projekt pt. „Ochrona Pomników Zagłady w polskim systemie prawnym” realizowany w ramach „Diamentowego Grantu”

The Project titled “Protection of Monuments of the Holocaust in the Polish legal system” realised in “Diamond Grant” program

O „Diamentowym Grancie”

Wyniki IV edycji konkursu w ramach ministerialnego programu „Diamentowy Grant” dowiodły, że laureaci zajmują się różnymi dziedzinami nauki – począwszy od nauk przyrodniczych, medycznych, ścisłych technicznych, na humanistycznych i społecznych kończąc. Jeśli chodzi o przedmiot prowadzonych badań, program nie zawiera ograniczeń w tym zakresie. Ograniczenia natomiast odnoszą się do osób, które mogą skorzystać z programu. Mogą to być osoby, które ukończyły studia pierwszego stopnia lub które ukończyły trzeci rok studiów jednolitych magisterskich. Poza tym w programie mogą uczestniczyć również polscy studenci lub absolwenci, którzy odbyli studia pierwszego stopnia w jednostkach zagranicznych.

Istota „Diamentowego Grantu” polega na tym, że jego laureaci mają stworzone warunki do tzw. szybkiej ścieżki naukowej. Nie wynika ona jednak z przyjęcia specyficznej drogi do doktoratu, ale na stworzeniu warunków do efektywnego rozwoju naukowego. Ministerialny „Diamentowy Grant” umożliwia prowadzenie badań finansowanych z budżetu

państwa i tym samym rozwój naukowy. Co istotne, owe środki obejmują nie tylko pokrycie kosztów poniesionych podczas projektu (związanych m.in. z udziałem w konferencjach, zakupem literatury naukowej, pokrywaniem kosztów wyjazdów), ale także obowiązkowo wynagrodzenie dla studenta jako autora i realizatora. Niezależność finansowa jest ważnym elementem programu, akcentowanym przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

W ramach „Diamentowego Grantu” może być wybranych maksymalnie 100 laureatów. W edycji z 2015 r. wyłonionych zostało 78 osób reprezentujących różne uczelnie z całej Polski. Projekt pt. „Ochrona Pomników Zagłady w polskim systemie prawnym” opiewa w sumie na 69 212 zł. Wypada dodać, że górną granicą możliwego dofinansowania jest 200 000 zł, a projekt może trwać nie dłużej niż 4 lata.

O projekcie

Pomnikami Zagłady są tereny, na których znajdują się były hitlerowskie obozy zagłady (w Oświęcimiu, Majdanku, Sztutowie, Rogoźnicy, Treblince, Chełmnie nad Nerem, Sobiborze oraz w Bełżcu). To osiem miejsc, które podlegają szczególnej – gdyż dalej idącej niż w przypadku innych zabytków – ochronie prawnej, wynikającej z ustawy o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady¹. Projekt badawczy pt. „Ochrona Pomników Zagłady w polskim systemie prawnym” zaplanowany został na 2 lata i, zgodnie z harmonogramem, podzielony na trzy zasadnicze części.

Efektem pierwszej z nich będzie przedstawienie ochrony prawnej Pomników Zagłady jako zabytków wraz z przeanalizowaniem specyfiki tej ochrony. W tej części analizie zostaną poddane regulacje ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady w kontekście przepisów innych aktów prawnych odnoszących się do ochrony dziedzictwa kultury. Przedmiotem badań będzie także przebieg procesu legislacyjnego, uwieńczono go przyjęciem ustawy z 1999 r. W drugiej części projektu zostanie zbadane to, czy w innych wybranych państwach europejskich otacza się szczególną ochroną określone grupy zabytków, a zwłaszcza, czy odrębne regulacje odnoszą się do terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (lub innych miejsc masowych zbrodni). Jeśli okaże się, że takie regulacje istnieją, badania będą obejmowały ustalenie tego, z jakich powodów powstały i jakich zabytków dotyczyły. W trzeciej części zostaną poddane analizie akty stosowania prawa, wydawane na podstawie ustawy o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady. Dotyczą one kwestii odbywania zgromadzeń na terenach Pomników Zagłady,

¹ Ustawa z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady, tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 2120 ze zm.

INFORMACJE

Bartosz Wilk

---

prowadzenia postępowania budowlanego czy prowadzenia działalności gospodarczej. Zostanie także przeanalizowana charakterystyka zarządzania Pomnikami Zagłady jako element zarządzania dziedzictwem kultury.

Projekt ten ma szansę przetrzeć ścieżkę do „Diamentowego Grantu” kolejnym przedsięwzięciom naukowym dotyczącym szeroko pojętej ochrony dziedzictwa kultury, zwłaszcza że ważnych tematów do zbadania jest niezwykle dużo.